

NOUA LEGE PENTRU CONSERVAREA ȘI RESTAURAREA MONUMENTELOR
ISTORICE

Art. 1. — Se institue, pe lângă «Casa Bisericii» și sub autoritatea Ministerului Instrucțiunii publice și Cultelor, o Comisiune a Monumentelor Istorice.

Art. 2. — Scopul Comisiunii este :

I. Să îngrijească de conservarea și restaurarea monumentelor istorice, fără excepțiune ;

II. Să supravegheze toate săpăturile și descoperirile de monumente și obiecte vechi, întâmplătoare sau voite, ce se vor face ;

III. Să inventarieze odoarele vechi de la toate mănăstirile și bisericile din țară și să culegă material pentru un *Corpus inscriptionum slavoromanicarum* ;

IV. Să îngrijească de muzeele de artă plastică și artă religioasă, cari se pun prin aceasta sub directa sa conducere ;

V. Să înlesnească înfrumusețarea muzeelor istorice regionale, unde se vor putea și vor fi de folos ;

VI. Să deștepte și să răspândească în public simțul și priceperea pentru valoarea istorică și artistică a vechilor monumente.

Art. 3. — Pentru acest scop Comisiunea :

a) Va revizui inventarul actual al monumentelor și săpăturilor și va stabili pe cele viitoare. Iar, prin derogare de la «legea pentru descoperirea monumentelor și obiectelor vechi», orice cerere de săpături și restaurări, precum și orice informațiuni asupra acestora, se vor adresa direct Comisiunii, care va răspunde și va hotărî asupra lor, cum și asupra modului săvârșirii lor.

Va priveghea și conduce restaurările începute sau cari vor începe în viitor ;

b) Va îngriji de ținerea de registre speciale pentru toate săpăturile și descoperirile ce se vor face cum și pentru odoarele vechi de la biserici și mănăstiri ;

c) Va revizui inventarul monumentelor din cinci în cinci ani și-l va publica în *Monitorul Oficial*, cum și în broșuri separate. Din acestea va trimite prefecturilor de județe numărul trebuincios de exemplare, spre a le transmite primăriilor în circumscripția cărora s'ar afla unul sau mai multe monumente, ca să le aducă la cunoștința publică.

Modificările introduse în restimp, încă se vor publica în *Monitorul Oficial* și se vor comunica prin adresă autorităților județene respective ;

d) Va îndrumă și activă cercetarea și studierea monumentelor istorice și va formă și administra un arhiv arheologic, cuprinzând : studii și monografii asupra monumentelor istorice, planuri, desenuri, fotografii etc., adunând acest material ;

e) În sfârșit, va publica un *Buletin* al său, cuprinzând o parte oficială, în care se vor tipări procesele-verbale, rapoartele anuale ale Comisiunii către Ministerul Instrucțiunii și Cultelor, referatele arhitecților etc., și o parte neoficială, cuprinzând tot felul de studii, lucrări, comunicări și materialuri de natură istorică, arhitectonică, arheologică și artistică, privitoare direct și numai la monumentele istorice.

Art. 4. — Pentru redactarea Buletinului, Comisiunea alege din sânul său un comitet, care va lucra sub președinția președintelui Comisiunii. În acest comitet vor fi primiți și membri corespondenți, iar ca colaboratori bărbați și scriitori de specialitate.

Art. 5. — Comisiunea se va compune din nouă membri onorifici, numiți de Minister pe timp de cinci ani prin decret regal, dintre persoanele cele mai competente în științele istorice, arheologice, arhitectonice și tehnice, cum și dintre persoanele în deobște cuno-

cute ca pricepute în artele frumoase; unul cel puțin din cei nouă d-ni membri onorifici va trebui să fie ales de ministru din membrii S-tului Sinod.

Cu desvoltarea lucrărilor și în urma unui raport motivat al Comisiunii, numărul membrilor ei va putea fi sporit tot prin decret regal.

Art. 6. — Comisiunea poate numi, la rândul ei, după trebuință, un număr de membri corespondenți onorifici, din Capitală și din cele lalte orașe ale țării, cari să o înștiințeze despre orice descoperire de monumente și obiecte vechi, să supravegheze conservarea monumentelor și să țină Comisiunea în curent cu starea lor, căroră să li se poată da de Comisiune delegațiuni a o reprezentă, când va fi nevoie, la săpăturile și restaurările din orașul sau regiunea lor; în sfârșit, cari să dea Comisiunii tot concursul la ajungerea scopului ei.

Membri corespondenți, cari se vor alege dintre persoanele competente în științele arătate în art. 3, vor primi pentru deplasările lor o indemnizație ce se va fixa prin regulament sau de către Comisiune.

Art. 7. — Comisiunea va avea un președinte numit de ministru, dintre membrii săi, pe timp de cinci ani, și se va întruni regulat odată pe lună, sau ori de câte ori va fi trebuință, fiind convocată de ministru sau de președintele ei.

Comisiunea e prezidată de ministru, când acesta ia parte la ședință, și va putea lucra cu cinci membri, votul președintelui fiind preponderent în caz de paritate de voturi.

În lipsa președintelui, Comisiunea va fi prezidată de cel mai în vârstă dintre membri.

În regulament se vor prevedea dispozițiuni pentru membri cari nu vor lua parte la ședințe sau nu vor lucra pentru ajungerea scopului Comisiunii, cum și pentru membri corespondenți cari nu vor da concurs Comisiunii.

Art. 8. — Comisiunea va avea următoarele servicii:

Secretariat;

Arhitectură;

Biblioteca, arhivă și muzee.

Aceste servicii se vor compune: Secretariatul, dintr'un secretar, un ajutor de secretar și un scriitor; Serviciul de arhitectură, dintr'un arhitect-șef, doi arhitecți și un dese-

nator-copist; iar Biblioteca, arhiva și muzeele, dintr'un bibliotecar, un arhivar și doi conservatori.

Pentru Serviciul arhitecturii, în caz de necesitate, se poate lua prin contract și un personal temporar, român sau specialiști străini, compus din arhitecți, sculptori, pictori etc. Deosebit, vor fi oamenii de serviciu necesari.

Personalul permanent se va numi și revocă de Minister, prin decret regal, după propunerea Comisiunii, care-l va alege dintre persoanele competente, prevăzute la art. 5, iar cel temporar de către Comisiune.

Personalul permanent va primi retribuția fixată prin statul anexat la această lege.

Art. 9. — Diferitele servicii sunt sub conducerea Comisiunii Monumentelor Istorice, iar atribuțiunile lor vor fi:

Secretariatul: ținerea proceselor-verbale ale ședințelor, executarea dispozițiunilor lor, publicarea Buletinului, ținerea socotelilor Buletinului și celelalte lucrări de cancelarie etc.

Serviciul de arhitectură:

a) Va face studii și monografii asupra monumentelor ce-i vor fi indicate de Comisiune și va întocmi în urmă proiectele de restaurare, de reconstrucțiune sau de conservarea lor;

b) Va execută aceste lucrări prin personalul său sau prin alte persoane recomandate de Comisiune pe baza proiectelor aprobate de dânsa;

c) Va face releveurile, planurile, desemnurile monumentelor și amănuntele interesante; va dispune, tot după arătările Comisiunii, fotografiarea, mularea în ipsos a sculpturilor, reproducerea picturilor și ornamentelor etc., spre a fi adăugate arhivului arheologic al Comisiunii.

Serviciul bibliotecii, arhivei și muzeelor: va îngriji de bibliotecă, arhivă și muzee, și alte lucrări aferente.

Art. 10. — Nici o ruină sau monument prevăzute în inventariul general nu va putea fi săpat, dărâmat, reparat sau restaurat fără prealabila autorizare și supraveghere a Comisiunii.

Agenții administrativi, inspectorii și revizorii școlari, inginerii Statului, județelor și comunelor, agenții silvici, agenții domeniali ai Statului și ai Domeniului Coroanei, membrii clerului, cum și profesorii, institutorii și

învățătorii sunt datori, sub pedeapsă de a contraveni serviciului, de a comunica de urgență Comisiunii orice abateri la legea de față.

Orice restaurare sau reparare, cum și orice căutare întreprinsă fără autorizația de mai sus, se va pedepsi cu amendă de la 100—5.000 lei și cu cheltuiala repunerii monumentului sau ruinei în starea primitivă.

De asemenea, se va pedepsi, conform art. 322 din legea penală, oricine va dărâma sau strică un monument istoric, chiar când acesta s'ar afla pe proprietatea sa sau ar fi proprietatea sa.

Art. 11. — În caz când monumentul declarat istoric e pe o proprietate particulară și proprietarul nu va voi să se conforme prezentei legi, acesta poate să ceară Ministerului exproprierea părții din teren pe care se află monumentul, conform legii de expropriere pentru cauză de utilitate publică.

Art. 12. — Pentru realizarea scopului Comisiunii, se înființează o *Casă a Monumentelor Istorice*.

Fondul acestei Case se va forma :

a) Din alocația ce se va prevedea în fiecare an în bugetul Statului pentru studiul, restaurarea și conservarea monumentelor, cum și pentru săpături, etc. ;

b) Din subvențiile votate anual de consiliile generale județene ale județelor, în cari sunt monumente istorice, după numărul și însemnătatea acestora ;

c) Din legatele și donațiunile ce i se vor face de proprietari, cu sau fără destinație specială, și din orice alte ajutoare.

Comisiunea va face în fiecare an proiectul pentru bugetul său, pe care îl va prezenta Ministerului Instrucțiunii publice și Cultelor spre aprobare.

Art. 13. — Legatele, donațiunile și ajutoarele lăsate Casei Monumentelor vor fi considerate ca făcute Ministerului Instrucțiunii publice și Cultelor, care le va afecta pentru serviciul acestei Case.

Totdeauna Comisiunea Monumentelor Istorice va fi reprezentată prin advocații Casei Bisericii și ai Statului.

Art. 14. — Această lege intră în vigoare la 1 Aprilie 1913, iar prin regulament se va

determina și mai de aproape executarea dispozițiilor ei.

Art. 15. — Legea pentru conservarea și restaurarea monumentelor publice din 1893 cu regulamentul ei, cum și alte dispozițiuni contrarii acestei legi rămân abrogate.

Statul de lefi anexat la această lege

I. Serviciul tehnic al Comisiunii Monumentelor Istorice.

1. Arhitect-șef clasa I	800 lei
2. Doi arhitecți ajutori	600 „
3. Copist-desenator	250 „

II. Serviciul bibliotecii, arhivei și muzeului.

1. Conservator-bibliotecar	400 lei
2. Arhivar	250 „
3. Un conservator	300 „

III. Serviciul secretariatului.

1. Secretar	400 lei
2. Ajutor de secretar	200 „
3. Copist	120 „

Această lege, împreună cu statul la dânsa anexat, s'a votat de Adunarea Deputaților în ședința dela 28 Martie 1913 și s'a adoptat cu majoritate de 60 voturi, contra 15.

Președinte, C. CANTACUZINO.

(L. S. A. D.)

Secretar, Th. Bădărău.

Această lege împreună cu statul la dânsa anexat s'a votat de Senat în ședința dela 30 Martie anul 1913 și s'a adoptat cu majoritate de 42 voturi, contra 3.

Președinte, T. ROSETTI.

(L. S. S.)

Secretar, Broșteanu-Urdăreanu.

Promulgăm această lege și ordonăm ca ea să fie investită cu sigiliul Statului și publicată în *Monitorul Oficial*.

Dat în București, la 25 Aprilie 1913.

(L. S. St.)

CAROL

Ministrul Cultelor
și Instrucțiunii,
C. G. DISSESCU.

Ministrul Justiției,
M. G. CANTACUZINO.

Din *Monitorul Oficial* No. 21 (28 Aprilie—11 Mai) 1913.